

რედაქცია

მოღნის (ბათუმის) მაედანზე, შორლანვის
სახლებში.

ხელის-მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში.
მაღალ გარეშე მცხოვრებიათის: ვ. თემის. ვ. რ.
რედაქცია გავით „დროისა“.

გაზევის ვასი

ჯელიშადში — 8 მან., ნახევრი წლილიში —
4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.

ცალკე ნომერი — ერთი შეური.

თებერვალი

გამოდის ქვირაობით, ითხოვათობით და პარასემით

ამ 1875 წელს გაზევი

„დროება“

ქვირაში სამართლის გამოდის

ქვირაობით, თხოვათობით და პარასემით
გაზევის ფასი

მრთის წლის — 8 მან., ნახევრის წლის

— 4 მან. და 50 კაპ.

ხელის მოწერა

მიღება რედაქციაში: მოღნის (ბათუმის)
მაედანზე, შორლანვის სახლებში
და აგრეთვე მელიქიშვილის სტამბაში. გა-
რეშე მცხოვრებისთვის ადრესი: ვ. თემის.
ვ. რ. რედაქციის გავით „დროისა“

საქართველო

შართული რევილუარი

ოც-და-ათ წელიშადში მეტა, რაც
პირველად ითამაშეს თევალისში ქარ-
თული კომედია. რაც მას შემდეგ
ხუთი - ექვსი წლის განმავალობაში
ქართულს დრამატულ ლიტერატუ-
რას შეეძინა, იმდენი დანარჩენს 25
წელს არ შესძინა.

8. მრისთვის დროს თამაშობდნენ:
„ზაყრას“, „მზის დაბნელებას“, „ტი-
კით მოგზაურობას“, „ძალათ მქიმს“
და იქნება ორ-სამს სხვას.

ოც-და-ათმა წელიშადმა განელო
მას აქვთ, მაგრამ ახლაც მუდამ ისევ
ამ „ზაყრას“, „მზის დაბნელებას“,
„ძალათ მქიმს“ და სხვებს ეთამა-
შობთ! მრთს წერტილზე დადგა ქ. რ.
თული რეპერტუარი და ფეხს აღა
იცელის, წინ ნაბიჯის წადგმას თით-
ქო აღა ჰეიქრობს.

მართალია, ამ ხნის განმავალობა-
ში ლიტერატურას რამდენიმე ახალი
დრამმული თხზულება შეეძინა, მაგ-
რამ ამათ რეპერტუარში ჩარიცხა-
ონ ელისათ: სცენაზე ათში ერთხელ
თ. რაფიელ მრისთვის რომელიმე

ვოდევილი თუ წარმოუდგენიათ, სხვა
ასა. სცენის მოყვარენი, განსკუთ-
რებით თევალისში, ტრადიციია ძა-
ლით ვერ მოშორებიან თ. გ. მრი-
თვისა და ანტონინის კომედიებს,

თითქო ამათი თხზულებანი მართლა
მოლიქისა და შექმნირის თხზულე-
ბებაეთ კლასიკური იყვნენ.

თუ ჩეენი რეპერტუარის მედარმა
მდგომარეობამ კიდევ რამდენსმეტ წე-
ლიშადს გასძლო, თუ ეს მოუმორე-
ბელი „ზაყრა“ „მზის დაბნელება“

და სხვ. არ შევსევენეთ ცოტა ხანს და
მის ნაცელად სხვა უფრო ახალი,
უფრო ცხოველი კომედიები არ ვი-
თამაშეთ ქართულს სცენაზე, დარ-
წმუნებული იყავით, მოთამაშება
მიპატეზრდებათ ეს ქართული სცენა
და მით უმეტეს მაყურებელ საზო-
გადოებასა.

ეს გარემოება კარგათ იგრძნო
პატარა წრემ, რომელიც ამ სამი-ოთ-
ხი წლის წინათ შეერბა ერთს სახ-
ლში. კარგად გეახსოვს, რომ იმ
წრემ მაშინ კამისია ამოირჩია რთხი-
თუ ხუთი კაცისაგან, რომელსაც ქარ-
თული წარმოდგენების გამართვის
გარდა, სხვათა შორის, იმაზედაც უნ-
და ეზრუნა, რომ ჩეენი დარიბი რე-
პერტუარისთვის რამე შეემატა.

მაგრამ, როგორც ხშირად სხვევია
ხოლმე ამ გვარ კამისიებს, ერთხელ-
ორჯელ შეყრილია, ულაპარაკიათ
უბასინიათ და... საქმე ამით გაუთა-
ვებიათ. მას შემდეგ ამ კამისის არ-
სებობა არაესი გუვგონია. და ჩეენ და-
რჩით ისევ ჩეენის „ზაყრით“, „ჩეენის
„მზის დაბნელებით“ და სხვ; და წარ-
მოდგენების პატარა ყელა, ეისაც
ჰსურს, ეინც კაი ფეხზე ადგება...
მოთავენი აუზებზე დიდი ასოებით
აცხადებენ: წარმოდგენა ამა და ამ
შეკოლის, პარის ანუ საგნის სასარგე-
ბლოთ ექნებაო, მაგრამ საზოგადოე-
ბა კი ეკრას ტყობილობს: შემოვიდა
რამე თუ არა, თუ შემოვიდა რამ-

დენი, ისთვის და რაზე დაიხარჯა?
ამ უხეირო მდგომარეობად ჩეენს
სცენას მხოლოდ ერთი რამ უშეე-
ლის: თევალისში საკუთარი თეატრი.

მრთი ამ რამდენიმე ისეთი მოთავე
კუტარობა გამოიჩინდება, რომელი
რიცხვის გამოიჩინდება.

და ქართულ-სომხური ტეატრის
გამართვა რომ თევალისში ყოველის
მხრით — სხვათა შორის, ვაჭრულის
მხრითაც რომ სასარგებლო იქნება,
ამას დამტკიცება არ სჭირიან.

მაგრამ... მაგარი ეს არის, რომ
სად არის ჩეენში ამისთანა კაცი,
რომელმაც ეს საქმე იყისროს! დიდი
ხნით შენიშვნული კეშმარიტებაა, რომ
ყოველ ამგვარი საქმის შესრულებას
ნატრულობის ის, ეისაც არ შეუძ-
ლია და ეისაც შეუძლიან, ის კი არ
კისრულობდა.

ს. მესხი

დღიური

□ ჩეენი ძალაქის გამგეობამ,
როგორც იყო, ამ 4 თებერვალს გა-
დაშევიტა თავის სამშართველოს თი-
თოველი წევრისა-თვის 3,000 ჯამა-
გირის მიკეთა და ამდღესვე მესამე

წევრიც ამთარისა სამშართველოსი უფ-
თონდოება. ამნარიად ძალაქის სამშა-
რთველოში (Городская Управа) სამა-
რთველი არიან: უფ. ლეონ მლიმირ-
ზოვი, ივანე ხანჯიევი და ილეად პონ-
დოვი. ამავე სხდომაში შემდგომი
თანამდებობის პირებიც ამოირჩიები;
დამფასებლად — არტემ შეთხუდოვი
და სედრაკ შახდინაროვი; იმათ კან-
დიდატებათ: მოვარი ალაბამოვი და
მიხეილ შეთხუდოვი; აუქციონის კა-

და თავ-კალმერსტონი იმას ექნებოდა, რომ
იქვე მეორე სტუდენტი მეტოქეთ არა
ჰყოლოდა.

მს „სულ-პალმერსტონი“ უკუ-
რის ბევრების უკერძელებლენ
უკიდურესი თავის მოყვარეობა. მს
ხასიათი თითქმის ზეთ ჰქონდა გა-
დაქცეული და ოღონდ კი თავ-
კაცად დაგესახელებინათ და თუ
გინდ უბრალო რამ საქმეც მიგენ-
დოთ მისთვის, სიმოვნებით მოპი-
რებდა ხელს. საზოგადოთ მართლა-
რომ კარგი კაცი იყო და კარგი მე-
ტოქეთი ექნებაო, მაგრამ საზოგადოე-
ბა კი ეკრას ტყობილობს: შემოვიდა
რამე თუ არა, თუ შემოვიდა რამ-

და თავ-კალმერსტონი იმას ექნებოდა, რომ
იქვე მეორე სტუდენტი მეტოქეთ არა
ჰყოლოდა.

მს რიკ სტუდენტი, პალმერსტონი
და ზეგელი, (ზეგელად მეორეს
უწოდებლენ ხუმრობითვე) ერთმა-
ნეთის მეგობრები იყენენ და ეს საქ-
მე მით უფრო გასაკეირალი იყო,

რომ ხასიათებით სულ სხვა და სხვა
იყენენ: პალმერსტონი გულ წრფელი
და პირში მთქმები, კაცი იყო, ზეგე-

ლი გულჩახეული და ენა დაცული,
პალმერსტონი ნიჭიერი და ზეგელი
კი ძალიან შესამზღვრულის ნიჭია.

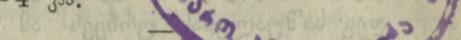
მრთი კარგი სამშანაგო და შეორე-
ნი კარგი გამოხატვის გამოხატვის
გამოხატვის გამოხატვის გამოხატვის

განცხადება

მიღება ქართულს, რუსულს, ტრაქიულების
ცუზულს ენეპშე.

განცხადების უასი

დიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულობით,
სტრიქონზე — 8 კაპ., ლიტორით, სტრიქონზე — 5 კაპ.,
პეტიტიონ — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მიიღოს, რეალური განცხადების
და შეამოკლებს გამოგზავნილ ხტატიება.

და უპეტალი სტატია აეტოროს არ დაუბრუნდება

მერის გამგებლად — პეტრე ბაბანა-
საუკი, იმის კანდიდატათ — ნიკოლოზ
ზახარბეგოვი. პრიკაზის დირექტო-
რათ ამოირჩიეს — უფ. მირიმანოვი
და იმის კანდიდატათ — უფ. არვა-
ნოვი.

□ ჩეენ შევიტყეთ, რომ იმერე-
თის ბანკის პრიკაზის ეტორი, უფ.
ბეჭ. ლილობერიძე, ამ მოკლე ხანში
პეტერბურლის მიღის და, როგორც
ისმის, სხვათა შორის, ეცდება, რომ
ეს პრიკაზი უფრო უფრო არ შეა-
მოგვიცებული იქნეს.

□ ამპობენ, რომ ქართული სცე-
ნის მოყვარენი მალე კიდევ წარმოდ-
გნება გამართვას აპირებენ. ჩეენ არ
ეიცით ჯერ — როგორი დრამატ

Աեալլունիս լրջթթո, Հայեցետմաւը,
մուզեպյուլուա տղրեց Տայռոն լուս վորո,
մաշրամ օւս առ ցայրուցը լուլու, հու-
ցորու մահուլլո, հաջգան տայուամ-
ց վորոնան Տայռոն լուցու և
Ծայաց ժայիցատ. Ասց ցանցու Մյեմ-
ցց Տայռուցը առ լուհիցը ամ այտ-
մայուանիս մուսանը օծուալ: Խտենեց-
տո լայնու ցամեմարո նայուցու լոն լու
ալուատ, Տայռու ցուլլո ցամուակցուատ,
մահուլ Բյալլո ամուալուատ և Տո-
րութիցը Տորո հայուատ. Աս Բյամալո
այտմայուց կո առ արցեծ, մեռլուատ
յարցա մայուց օւս Մյենաեցը, հում
վորո առ ցադայլուց.

„სასოფლო გაზეთის“ რედაქტორი გამოსცა ცალკე წიგნათ წესდება თიონეთის გამსესხებელ-შემნახველის ამხანგობისა, რომელიც თვილის წიგნის მაღაზიებში ისყიდება, ეგზემპლიარი თიოთ აბაზათ.

• დოკუმენტის „ კორენისპონდენცია

ახალი უეზდი — ახალქალაქი, 1 თებერვალი.

აგერ, თითქმის ურმოცდა თოხ
წელზედ მეტი იქნება მას უკან, რაც
არჩერულიდან გადმოსახლებულია
სომხები — ამ ახალ-ქალაქში; დაა-
ხლებულან. ამა დროთა განმა-
ვლობაში რასაკერძოდა ამათ მრავა-
ლი ავი და კარგი გარდახდათ. პირ-
ველად ამ ქალაქს ახალ მოშენე სო-
ფელი ეწოდებოდა, რამდენიმე წლის
შემდეგ შტატის გარეთ ქალაქად
დანიშნეს და ამ ქამაღ კი სულ სხვა
ცელილება და ბელნიერება მიენიჭა.

აქაურ მცხოვრებლებთა თვეის შედ-
ნიკრებად უფრო მისთვის ითვლება,
რომ მუდამ საყვედურში და უქმაყო-
ფილებაში იყვნენ, თუ, ჩეენ მოქა-
ლაქე ხალხად გიწოდებითო და ქა-
ლაქში კი არ ვცხოვრობთო. და,
მხოლოდ ამ უკანასკნელ წლებში
შეიძლება მათ სახეზედ მცირედ
კმაყოფილებას, როდესაც ესენი ცხა-
დათ ხედავდნენ, რომ ქალაქი სხვა
ცვლილებაში მოღიოდა. მეტადრე
ბედი ეწიათ ამათ მაშინ, როდისაც აქ
ერთი პოლკი ჯარი დააყენეს, რომ-
ლის გამოთაც აქაურობამ გაიღია,
ვაჭრობამ სხვა სახე მიიღო და
ყოვლისფრის მაზანდამ ერთი ორად
აიწია... ვა ჯარის დაყენების შეძლევ
ხმა დავარდა, რომ სხალ-ქალაქი

ეტყობილათ, მაგრამ ბოლოს კი ნა-
ყოფი მოიტანა და გვიან საწამლავი-
ვით ბოლოს გასჭრა.

პალმერსტონმა რომ შეატყო გე-
გლის გამარჯვება, სულ თავი და-
ნება ახალ-გაზღებს და სადღაც შორს
გადევიდა თავისთვის, აღარც ავში ერე-
ოდა და აღარც კარგში. მითქის ქვე-
ყანაზედ ხელი აიღო, ცას მიაჩერდა
თა პოლიტიკის აუქციონის შოთვა

და ალავერების გამოილება შეუძღა.
დარჩა მარტო გამარჯვებული ბეგე-
ლი თავ-კაცალ. მისი წინააღმდეგობა
აღარავის შეეძლო და რომ კიდეც
ეისხმა სურვებოდა ვერ გამედავდნ,
რადგანაც მაშინ ბეგელი ყოველიფრს

უეზდათაც დაინიშნებაო, და გაში
რასაკვირველია მცხოვრებელთ ერთ-
მანეთს ნუვეში სცეს, რომ ჩვენი ქა-
ლაქა უეჭველად გაბეჭდიერდებაო.
ჩქარა სამა წელიწადი შესრულდება,
რაც ეს ჯარი აქ სღას, და ამ მცი-
რე ხანის განმამარტობაში ქალაქს
იმდენათ ცვლილება მიეცა, რომ ეს
საგანი საეჭვო ოლარ შეიქმნა. და დღეს
აღუსრულდათ კიდეც თავიანთ წი-
ნასწართქმა და გულის წადილი. თუმ-
ცა ჯერ-ჯერობით მცხოვრებლებს
აფიციალურად არა გამოსცხადებიათ
რა, მაგრამ ამ წლის პირველ იანვრიდ-
გან ჩვენი შავახეთის ბხალ-ქალაქი
უეზდათ ითვლება...

მრთის სიტყვით, ჩეენი ახალ-ქალა-
ქი ამ წელში და მომავლისთვინაც
ბევრ წარმატებას მოელის. აქეური
მოვაჭრეები დიდ სიხარულში არიან და
იმედი აქვთ, თავის დროზედ ეს ქა-
ლაქი ერთ ორ თვეილისს გუბერ-
ნის პირებელ ქალაქებს თუ არ აჯო-
ბებს, ნაკლებიც არ იყოს. მისთვის,
რომ მკითხველიც ამათი თანახმა გახ-
დეს, ამ ჟამად გაკვრით რამდენსამეტ სა-
განს აუწერ, და დაწერილებითი აწე-
რას შემდგომისათვის დაუპირდები.

შეველამ კარგათ იცის, რომ კაცის
ცხოვრებისათვის უაღრეს საჭიროებას
შეადგენენ: კარგი ჰავა, კარგი წყალი
და კარგი საზრდო. მს ზემოხსენე-
ბულნი საჭიროებანი ამ მხარეში იძ-
დენათ და კამაყოფილებულ არიან, რომ
უკეთესის მოთხოვა საჭირო აღარ
არის. პქაურ წყლის და ჰავის თვი-
სებას კი ნულა იკითხამთ — სწორეთ
სამკურნალონი არიან. შემდეგ ამის,
ჯერ ეხლავ, რომ დაუკეირდეთ აქ
ხალხის მოძრაობას, ცხოვრებას და
ვაჭრობას, მერწმუნეთ ეჭვში არ შე-
ხვალთ. ამასთანავე ეს ქალაქი მდე-
ბიარობს ორთა მდინარეთა შუა, რო-
მელნიც გარეშემორტყმულ არიან
ბუნების მშენენიერ სურათებით, და
საესენი საგანგებო კალმხებით. თეი-
თონ ქალაქი მშვენივრად დაპლანუ-
ლია, და განიერი ქუჩები თავის სი-
სუფთავით და ღამე გაჩაღებული ფა-
რებით ამშვენებენ მთელს ქალაქს.
თუმცა ჯერ-ჯერობით მართალია შე-
ნობები ცოტა სხანს, მაგრამ გარეშე-
მო რაც მოახლოებით ცარიელი ალა-
გი აქვს, თითქმის სულ დაპლანულია
და ამ წელში პატრიონები შენობებს
მოაჰყენებიან. მს ამისთანა მშვენიერი

უკანონი საქმეებს ჩაიდენდა მათ და-
საჩაგრავად.

შევლაზედ პირველიად მისი რისხეა
გამოსცადა მომცინარმა სტუდენტმა,
რომელიც არა თუ არ ემონებოდა,
კიდევ დასცინიდა იშის დიდ-ენი-
მეობას. მრთხელ ლექსიც გამო-

ვაკე ალაგი კიდევაც უქმათ იმდენი
ძევს, რომ თუ გინდ მთელი 10 იათ-
სი გადმოასახლოთ დაეტევა. ზე-
სულში ხომ აქ ისე გრილა, რომ
პას-თუმანი და პოჯორი ვის ეკა-
დრება.

მრთის სიტყვით, რაც შეეხება აქ
ცხოვრებას, საძირიფასეს რამ არის.
და თუ ვინმე რაიმე წუნს შესწამებს
ის მიზეზი იქმნება, რომ ჯერ აქ
საარისტოკრატო ნიეთები საჭიროე-
ბას არ შეადგენენ. თორემ ვინ არ იცის
აქაური იაფობა, აქაური პურისა, ქე-
რისა, და ყოველ გვარი სულალისა,
აგრეთვე მარილისა, ხილისა, ბოსტნე-
ულისა, საკლავისა და ყოველ ამ გვარ
საჭიროებისა. ასე გამინჯეთ, რომ
მოყვებელობის დროს აქაური პურით
კმაყოფილდება თითქმის მთელი სა-
ქართველო, და ზოგიერთა ვაჭრები
აქაურ პურს სამზღვარ გარეთაც გზავ-
ნიან ხოლმე; ქერით ხომ სულ ეს
ჩაეხახთა აქმაყოფილებს მთელ სა-
ქართველოს პოჩტის მეზღარიდრებს.
ამასთანავე არც ერთი და არც ორი
ქალაქელი ან გორელი ყასაბი გაი-
წანწალებს ხოლმე აქ საქონლის სა-
ყიდლათ.

შხოლლდ ერთი ნაკლულევანგმა
ამ მხარეს შეშაში აქვა, რომელიც
თითქმის ოცდა ხუთ მანეთამდის ია-
წეს ხოლმე საქენი. თუმცა ეს ასეა,
მაგრამ აქაურ მცხოვრებლებს და თუ-
გინდ სოფლელებსაც ისეთი ხის შე-
ნობები უდინათ, რომ ჩეენ საქარ-
თველოს გლეხებს ვინ აღირსებსთ.
საწევად აქ მომტებული ნაწილი
და განსაკუთრებით მდაბიო ხალხი
წევის ხმარობენ. შარშანდელ სასტიკ
ზამთარში ეს წევი აგურის ოდენები
ორ კაპეიკამდი იწევდა ხოლმე. მრთი
ნაკლულევანგბაც აქამომდე ამ ქალა-
ქისა ის იყო, რომ მოსალომი გზები
არ ჰქონდა კარგი. მაგრამ წრეულს
მოვნი ამ ნაკლულევანგბასაც ბოლო
მოელოს. ვისაც კი აქეთ უკლია, მგო-
ნი კარგათ ეხსოვება ნაქალაქევის
აღმართი, რომელიც თითქმის შეიც-
ვერსის სიმაღლეთ ცაშია ყყუდებული.
მხლა ეს აღმართი გაუქმდა და ამ
გზის ნაკველად სხვა ახალი გზა გა-
ყვანეს წყლის პირ-პირ, ვიდრე სირ-
თვისამდე, ეს გზა თითქმის მზათაც
არის, მხოლოდ ხიდებზედა არის და-
ბრკოლება. მრთი კარგი გზაც მან-
გლისიდგან გამოჰყათ, რომელსაც

მგონი წრეულს შეასრულდებონ ამა-
დევ ამ ცოტა ხანში აშენ ჩხალ-ჭალა-
ქიდგან პლექსან დროის თანა-მდე ფრინ-
ტის ტრატის გაყენას პირობენ,
რომელსაც მგონი დუხაბორების სა-
ზოგადოება ცდილობს იჯარით აღებას
დაჯერ კარავინ იცის ვის დარჩება. მრ-
თის სიტყვით, მერწმუნეთ, შეცდომაში
არ შეხვალთ, უკეთუ დამეთანახმები
იმაზედ, რომ ეს ქლაქი თავის დრო-
ზედ პირველ ქალაქად შეიქმნება
თფილისის გუბერნიაში. უკეთუ აქ
მდგომი პოლკის შტაბის აშენებაც
(რომელიც ამ ქამად კიდევ მოსაზ-
რებულია) დროით გველირსა, მაშინ
ხომ რაღა გაუჭირდება ჩვენ ახალ-ქა-
ლაქს.

II. პლეზოვი.

Օհը Յարասկցոյն և արը Շահատ
Թղունակների հայեցածու և Տամանցար
զարդարութեան մասունքն. Թագ
թյունակութեան մասունքն. Թագ
թյունակութեան մասունքն.

հՀԱՅՈՒԹ

Ա Թռչյոցի Ծղկացը համեստ գցաւ-
նոծքներ, հոգ մմահուց ծղութան անձնա-
նու, նոշունուսունքու և Ծղակեցնու
հրանուն նայսագցուրեցնու գայուցեցն ցա-
նութիւնաթացն. Սիս ցարւա թացն էլլուն
աղմուսացլու մեսարցն թագայիշն ունցա
ամենուն.

Ա Յօանէսքու ցշպերնուու յրուծա
յշյանսկցն լուս և եւ առօմանու տուժմուն
յրտեմատ ցարդարն պարունա, հութ իզբ-
նու ցշպերնուու յրուտ հոմելուսամց
յոյրու պիուրուու գասակլուց պարունա
նու վալուամուն և սամելուց պարունա
ցացմահուուու գա պարունա թյուղա-
ամ պարունա յանուու յրուտելու գանուն-

¶ Ոանցրու 17 եակոցშո ոյշ
կրցի և հոսքետու մեմաթուլցեա և մե-
տրնեցոնիս մոռցահուրտա. ԱՅ կրցին,
տացու սեծոմթին գատացեցու Շեմլցի,
գալառնիպպաւու, հոմ մամցալ վելս
ամցահուց կրցի ուղյասանի գապմահ-
տուտու.

Ա „Ցարոց ծլուծ Ցութեցն”

ტო იყო ეს ყმაწვილი, მაგრამ ბო-
ლოს სხვებიც მოექედლენ და მთ
რიცხვები ის სამიც, ზემოთ რომ მო-
ვიხსენავთ და ზეგველის ბატონობას
ცოტა ჩამოაკლდა.

Ոմ զըս, հոմքլիցաւ հայեց զըս. Արագուծ, Ցըցըլո, Վալմիրստոնի լա-
ռորուց Տեսաւ կուրս Զամուշլեթուլ-
նո սպան Պարագունեց Պանկայեց
Պամուսելաս և զամուսատեռցարո Տուրպա
Մանուկը: Ետքեատ ամենացից մատուցուս:
Յանչելո Տուրպա յրցո Վալմիրստոնի,
հոմքլմաւ զամանիչու Եղլեթո և մուշ-
սա Թունենու:

(ପାଗର୍ମେଳୁଥା)

დაბეჭდილია ხარკოვის უნივერსიტეტის ანგარიში 1874 წლისა; ამ ანგარიშიდამ სჩანს, რომ შარქშან დელი წლის განმავალობაში ხარკოვის უნივერსიტეტში 60 მასწავლებელი (პროფესიონალი) ყოფილა. სტუდენტების რიცხვი იყო: ფილოლოგიურ ფოკულტეტზე — 20, ფიზიკო—მატემატიკურზე — 42, იურიდიკურზე — 165 და საექიმო ფოკულტეტზე — 162, სულ — 389 სტუდენტი. 1874 წელს ხარკოვის უნივერსიტეტში 127 სტუდენტი სახელმწიფო და საზოგადოების ხარჯით იზრდებოდა, რამდენებისთვისაც 92,000 მანეთი დახარჯულია. ამ სტიცენტიდან ტებას გარღვა, უნივერსიტეტს 9,000 მანეთი დაურიგებია დარიბი სტუდენტებისათვის.

Ա Յանցու ՝ծորյա“ զյապնօքեմ, հռոմ ՇահՇանդըլո վլուս գանմազլու-
ծակո հովսետուձա 25,318,000 հից-
յըրմո პշորո գալութանատ սամթլցար
գանց զասակողձլատ. Վեց գանցու տո
միջնամ, հռոմ ամլցնո პշորո ահասո-
լց առ գալութանա հովսետուձա սամ-
թլցար գանցուա.

¶ 1874 წლის განმავალობაში,
ოფეციალურის ანგარიშით, მთელს
რუსეთში 26,326 - ჯერ გაჩენილა
ცეცხლი, რომელსაც 58,897,888
მარკის ზიანი მოუტანია....

ԱՐԵՎՈ ՀՅԱԿԱՑՈՒ

საფრანგეთი. ის გარემოება, რომ ნაციონალური პრების ორ-ლეანისტები ამ უკანასკნელ დროს ვალონის წინადაღებას და სხვა რესპუბლიკურ აზრებს, მიემზრენ, იმით ისხსნება, რომ იმათ ბონაპარტიისტების პარტიის გაძლიერების შედენ-

୪୮

და იმის მომხრევი სარგებლობენ
შეართებლობის უთავებოლო, უხეირო
მოქმედებით, და ამიტომ ჯერ უნ-
დათ, რესპუბლიკელების შემწეობით
ზონაპარტიასტები დაამარცხონ და
მერე თვით რესპუბლიკელებსაც მო-
უბრუნდებიან. ისინი ჰყიურობენ;
იმპერიის ხელში ჩენ გზა არ გვექ-
ნება, 'შევიწროებული' და მიწასთან
გასწორებული ვიქნებით; რესპუბ-
ლიკა კი, განსაკუთრებით ისეთი
რესპუბლიკა, როგორიც ახლა შეი-
ძლება დაარსდეს, მომეტებულს თა-
ვისუფლებას მოგვცემს, უფრო შე-
გვითვისებს. შურადლების ღირსია,
რომ ყველა პარტიები პალატაში ასე
ჰყიურობს, ყველას სხვისი ხელით
უნდა შემწვარი წაბლი გამოიღოს
ცეკვლიდამ და მერე თვითონ შექ-
ამოს. ღრო გვიჩვენებს: ეისი იმდე
გამართლდება, ეისი პოლიტიკა უფ-
რო ხერხიანია, რომელი პარტია
უფრო მომეტებულ გაიძერაობას
და ვამჭრიანობას გამოიჩენს იმის-
თვის, რომ ამ გაუწყნარებელი, მო-

უსევნარი პოლიტიკური ბრძოლის-
გან დაქან ცული საფრანგეთის ხალ-
ხი ხელში ჩაიგდოს.

— ॥୭୩୭୦୮ ୨୮ (ତେଜେଖ୍ୟଲୋକ ୪) ।
ସେବିଲୁବା-ଦୂ-ମାଳିଲୁ (୩୭୫୧-ଲୋକ) ଦୂ-
ପାରତୀମ୍ଭେନ୍ଦ୍ରଶ୍ଵର ଅଭ୍ୟନ୍ତାତ୍ମିଲୁ ଅମନରହିୟେ
ୟମ୍ଭୁଗିଲା ଏବଂ ହରଗରୁ ଅବ୍ୟେଷ୍ଟ ଗ୍ୟା-
ନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶ୍ବରୁ, କାଳେ ଏକ୍ଷବଦ୍ଧଲ୍ଲାଙ୍ଗେଲି ବ୍ୟା-
ଲୋନ୍ତୁର୍ଣ୍ଣି ଅଭ୍ୟନ୍ତରହିୟେଇ ଏବଂ ଦେବତାପାର-
ତ୍ମିଲ୍ଲର୍ଯ୍ୟବିନ୍ଦୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କାଳାତ୍ମି ପ୍ରାତିଶ୍ୱର ଗ୍ୟାନ-
ଗି କି ହାତୁମ୍ଭାବେଦିବାତ ।

ବ୍ୟାକିଳାରୀ ହେତୁରୁଦ୍ଧିକା । ଏହା
ତ୍ୱର୍ତ୍ତିରେ ମେତ୍ରି ରୈନ୍‌ଡା, ରୂପ ଅଭ୍ୟାଗିନୀ
ର୍ଯ୍ୟାସପ୍ରଭଲାଙ୍ଗୀ ଏରତ୍ସ ସାମିଶର୍ଯ୍ୟତ୍ସ ଶ୍ରୀଆତ୍ମ
ଶି ର୍ଯ୍ୟାସପ୍ରଭଲାଙ୍ଗୀଲ୍ଲାଙ୍ଗୀବ୍ୟାକିଳା ଓ ଅଭ୍ୟାଗିନୀବ୍ୟାକିଳା
କ୍ରୂଦ୍ଧ ଶ୍ରୀ ଗାନ୍ଧୀଜୀନ୍‌ତ୍ୱରୁଦ୍ଧିକା ମନ୍ଦିରା (ୟନ୍-
ଦା ଉପରୁଦ୍ଧିତ ରୂପ ଅଭ୍ୟାଗିନୀଶି ଏ କେରାଂ
କୁଣ୍ଡିଳା ସାନ୍ତୋଦୀପି ସନ୍ଦା ମନ୍ଦିରାନ୍ତରେ

ଦା ଏହିଁ: ରେଶମ୍‌ପଲ୍‌ପକ୍ଷେଣ୍ଡେସ ଗଦାଳାନ
ଲୋଭେରାଲ୍‌ପେସ, ତାଣୀସୁଜଲ୍‌ପେସିଂ ଲା
ଫରୋଗରେସିଂ ମନ୍‌ଯୁଗାର୍‌ଜେଟା ଲା ଫ୍ରେମ୍‌ପକ୍ଷ
ରାତ୍ରେବୀ କୁ ମଧ୍ୟାତ, ଯୋଦାପ ମେଗରିକ୍‌ପାର୍କି
କୁନ୍‌ସେର୍‌ପାର୍କୁଲ୍‌ର୍‌ପେସ ଉଚ୍ଚାରିତାବେଳ; ଯେ କୁନ୍-
ସେର୍‌ପାର୍କୁଲ୍‌ର୍‌ପେସ ଅମ୍‌ପାର୍କିଙ୍‌ଗେ ମନ୍‌ଦିନିବେ
ମିଶ୍‌ରେଗ୍‌ରାନ୍‌ନି ଆରାନ ଲା ସାମର୍‌ହେତ ଶତ୍ରୁ-
ତ୍ରେବୀ ସକ୍ରିୟାର୍‌ଥେବେଳ, ରେଶମ୍‌ପଲ୍‌ପକ୍ଷେଣ୍ଡେସ
ଦୀ କୁ ହିନ୍ଦୁଲିଙ୍ଗରେ ଶ୍ରୀ-ତ୍ରେବୀ). ତା-
କ୍ଷେତ୍ରେବୀ ମାଲୋବ ଦେଇରି ଶ୍ରୀରଙ୍କଣ୍ଠଙ୍କ

Աելու օյցրացնան, հռմ գրմոյշրաւըց
ծո զամուհիուղեցուլուն, պայնարեցու-
լուն, ծացրամ ոմ Յոհոննոտ, հռմ սեցա
լուցեցնագուհու լունդա ամոցուհիուտո.
(Ամերոյանո լուցեցնագուհուցն, ացրա-
տոց հռոցունց պայլու սեցա իշուց-
նուցն, տցուտոնն եալես օրիցը).

თანხმოვებისაგან დამცირებულია, და
ამისათვის არაერთ არის, რომ თურ-
ქებს წინაღულების და დამარცხოს.
ამ, დაიწყო ბექამ, ისმინდეთ ჩემი, ტო-
მონ და ერთნებანო! შევერბეთ ყოვლითა
ძალითა ჩენითა და მივმართოთ თურქთ,
და არ მავრეთ თავი და შეილნი ჩენნი;
დავსდეთ, თავი ჩენი პსჯულისა შეუგონე-
ბლობისათვის და ძათა ჩენთათვის: უდივე-
ლად დმტრი არ განსჭირავს მოსახუა თვის-
თა და მოგვცემს მტკრთა ჩენთა ზედა ძლე-
ვახა.

თათრებმა ეს ამბავი რომ შეიტყუქ
ფრიდად განძვინდნენ და იღრკებნდნენ კბი-
ლებსა. უზატ-მოსეებ თავისი ჯარი გა-
ყო ირ ნაწილად. 30 ათი ათასის
კაცით ოვითონ წავიდა ვაშლოვან ში-
ბექასთვის სამაგიროს გადასხდელად;
30 ათი ათასი კი გაგზავნა ტაოს და
დააბარა: მე წავილ ვაშლოვანს და მოვა-
ონჩებ; და აღვიზდა სისხლსა ჩემსა, და
თქვენ მიდით ტაოს, და მოსწყობით თუდა
საღმე დარჩემილ იყოს, და დადექით ბანას
და მეც გამოჩვებული შემოვიწყევი და
მოვალ ბანა, და მუნ შევერბეთ, და მე-
რე მიემართო საქართველოსა. ამ გვარის
ციტერით წარეცმართა 3, შლოვანის კერძო. “

Պատրիքն սմբկամաշը բնի պահպահութեան
էւսո - չգնուզաւ մորթայութեան պահպահութեան
ացրած յարտացլեցն ուշը ճնշեցն էւ
աւելուս եռպահեցն. ԱՅ զարև քրա-
պատաշո հռած ուցեցն, Տարշուսուսացան
քամարպեցեցլու տատրուն չարեցն սյ-
ւրաւ սյանուցգան մռագցեցն ծցյաւս
ու մռավուց յարտացլեցն Շյան,
ու ասկրպաւ սյրու Տաշնուցլու ռմո.
Եցյա Ռինա չարսաւ ու սյանուսաց
են էւ յոմեցուծա; Ացրած քամարչացը-
ւ սացքու ոյու, ույ հռած սյանուտ
եռլա Տարշուսու ան մռագցումուծա, ռմո
թենուցուծա. Քարտացլեցն Ռինա ռմյեցնո
ւյեցեցեցլոնի առամւ ույ ան ճախա-
ճնշեցն, առամեց սյրու ցամենցը լուցն
ու Տարշուսու մռավուցուց մթրուս
աեսն ուժուու.

ამ სახით 1305 წელს ბეჭამ გადა-
რჩინა საქართველო ოურქების შე-
ოსეებისაგან.

ეს ომილგან ბექა რომ დაბრუნ-
და, თავის ცოლის ვახახას ჩ.გონე-
ით გვედრა ნახტვლი სულიერნი
ამანი და საერთო პირნი შეჰვარ-

ასეინ სასახლეში და მუდამ წევლა-
მიატარებდა დღოებას, და ამათ შემწე-
ობით ადგენდა საქართველოს მონღო-
ლებისაგან განთავისუფლების გაეცე.
თომ უფრო მოიგოს და შეიძინოს
ალხის ერთგულება და ნდობა ბექა
და მისი ცოლი ყველას გაუზრჩევლად
იკეთეს უყოფდნენ. შემოჰქონდა
გარში სასტიკი აიციპლინა. იმის
გარის კაცს დღეში სამჯერ დმერთი
ენდა ელოუნა. მეოთონაც არასო-
დეს არ აკლდებოდა ლოცვას. მს
ყო იმგვარი დისციპლინის კაცი,
ორგორიც იყო შევდების კოროლი
სუსტაბი ძლიერები. ამას თავისთან
უკანდა დიმიტრის შეილი ზორბგი,
ორმელიც იმის ქალის ნაშობი იყო,
და დიდის მეცადინეობით ზრდიდა
და ამზადებდა საქართველოს სამეფო
ჭარტისთვის. მაშასადმე საქართვე-
ლოს მონღოლებისაგან თავისუფლე-
ბის იდია ბექამ ჩაგონა ზორბგი
რწყინვალეს, ამისათვის ამ საქმეში
ატიკით ხსენება ბექას უფრო ეკუ-
სენის, ეიდრე ზორბგი ბრწყინვალეს,
ადგან ზორბგის უველავერი ამიან
ოუმზადა და მისი შექმნებით, 1318
წელს, საქართველოს მეფედ გახდა.

